

нодавства щодо забезпечення демократичного цивільного контролю за діяльністю Бюро.

Отже, Державне бюро розслідувань — це відносно новий орган виконавчої влади, займається боротьбою з організованою злочинністю, злочинами високопосадовців і правоохоронців. Воно стало четвертим відомством, до повноважень якого відносяться протидія корупції, розслідування злочинів підозрюваних чиновників і високопосадовців в нашій державі.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук ***Деменчук Марина Олександрівна.***

Лещенко Л. С.

студентка 1-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

СТРУКТУРА ТА КЕРІВНИЦТВО ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Високоякісне та дійове виконання завдань кримінального провадження, яке забезпечує швидке, повне та неупереджене розслідування неможливо здійснити без відповідної організації та функціонування структури Державного бюро розслідувань (скорочено ДБР).

Закон України «Про Державне бюро розслідувань», який було прийнято 12.11.2015 р., набув чинності лише з 01.03.2016 р. В ньому зазначається, що ДБР — це центральний орган виконавчої влади, який здійснює правоохоронну діяльність, щоб запобігати, виявляти, припиняти, розкривати та розслідувати злочини, що відносяться до його компетенції.

Незважаючи на те, що Закон України «Про Державне бюро розслідувань» був прийнятий у 2015 році, Кабінетом Міністрів України було затверджено структуру ДБР лише 13.12.2017 р. Відповідно до Закону, до неї увійшли: 15 управлінь, 4 самостійних відділи центрального апарату, 7 територіальних управлінь, юрисдикція яких поширюється на декілька областей, Академія Державного бюро розслідувань, Науково-дослідний інститут Державного бюро розслідувань.

Також, в структурі Державного бюро розслідувань існує ще 12 відділів та управлінь задля всестороннього розвитку ДБР, щоб підтримува-

ти партнерські стосунки із населенням (Відділ роботи з громадськістю та ЗМІ), вести статистику для визначення подальших напрямів розвитку (Відділ організаційно-адміністративного та аналітичного забезпечення) та здійснювати власний контроль над своєю діяльністю (Відділ внутрішнього аудиту, та Управління внутрішнього контролю).

В ст. 9 Закону України встановлена структура та чисельність ДБР. Так для того, щоб виконати завдання ДБР, утворено такі територіальні управління:

1) територіальне управління, розташоване у місті Львові, юрисдикція якого поширюється на Закарпатську, Львівську, Тернопільську, Волинську, Івано-Франківську області;

2) територіальне управління, розташоване у місті Хмельницькому, юрисдикція якого поширюється на Чернівецьку, Рівненську, Житомирську, Вінницьку, Хмельницьку області;

3) територіальне управління, розташоване у місті Миколаєві, юрисдикція якого поширюється на Одеську, Кіровоградську, Миколаївську області;

4) територіальне управління, розташоване у місті Мелітополі, юрисдикція якого поширюється на Запорізьку і Херсонську області, Автономну Республіку Крим та місто Севастополь;

5) територіальне управління, розташоване у місті Полтаві, юрисдикція якого поширюється на Полтавську, Дніпропетровську, Сумську, Харківську області;

6) територіальне управління, розташоване у місті Краматорську, юрисдикція якого поширюється на Луганську та Донецьку області;

7) територіальне управління, розташоване у місті Києві, юрисдикція якого поширюється на Черкаську, Чернігівську, Київську області та місто Київ.

Обговорюючи це питання, неодноразово виникають сумніви щодо доцільності створення територіальних управлінь ДБР, розташованих саме у містах, які зазначені вище.

Наприклад, найбільш населеним обласним центром є місто Одеса. Тобто саме в цьому місті знаходяться державні органи та органи місцевого самоврядування з найбільшою кількістю держслужбовців — посадових осіб, які фактично можуть стати суб'єктами кримінальних справ, які підпорядковуються Державному бюро розслідувань. Враховуючи специфічні завдання та повноваження ДБР, доцільнішим та обґрунтованішим було б розташування офісів територіальних управлінь у великих містах, що обумовлено великою кількістю факторів, які впливають не тільки на економію державних коштів, але й на ефективність та якість роботи державного органу. Це можуть бути такі міста, як Одеса, Дніпро, Харків, Маріуполь, Херсон тощо.

На шляху до вирішення цієї проблеми вже зроблено наступні кроки: Верховна Рада подала та ухвалила зміни до Закону України «Про Державне бюро розслідувань».

Працюють в бюро слідчі, оперативні працівники, криміналісти. Більш того, служба в ДБР класифікується як державна служба «особливого роду» і служити там зможуть тільки ті, хто пройде всі перевірки фізичної форми і обійде вікові обмеження. Раз на два роки співробітники повинні проходити обов'язкове підвищення кваліфікації.

Що стосується проведення конкурсу на посаду в ДБР, то конкурс проводиться конкурсною комісією в складі п'яти осіб, не менше ніж 3 з яких є представниками ДБР. До уваги беруться особисті, моральні, ділові та професійні дані, а також стан здоров'я, який дозволяє ефективно виконувати відповідні службові обов'язки. Окрім встановленого переліку документів, можна подавати додаткову інформацію про отриману освіту, досвід роботи, професійний рівень, репутацію, мотиваційний лист. Кандидати, документи, яких відповідають встановленим вимогам, допускаються до кваліфікаційного іспиту, а після його успішного складання — до співбесіди.

Керівництво ДБР здійснюється директором. Він призначається на посаду Президентом України за поданням Прем'єр-міністра. Також в законі про ДБР чітко визначено вимоги, які стосуються особи, яка могла б бути призначеною на посаду директора ДБР та його заступників. Таким чином, це може бути громадянин України, якому не менше, ніж 35 років, здобув вищу юридичну освіту, має стаж роботи в галузі права не менше, ніж 10 років, має досвід роботи керівником не менше, ніж 5 років, вільно розмовляє українською мовою, не є членом політичної партії, має досить високі моральні якості та гарну репутацію, а також спроможний виконувати службові обов'язки за станом здоров'я. Крім того, в законі визначено, що директор ДБР та його заступники призначаються на посади строком на 5 років і не можуть займати ці посади більше двох строків поспіль.

Проте в Законі взагалі не сформульовано вимоги керівників територіальних управлінь. Тому, на наш погляд, можливо запропонувати усунути цей недолік і доповнити ст. 13 Закону про ДБР наступним чином: Директор територіального управління Державного бюро розслідувань повинен: 1) бути громадянином України; 2) мати вищу юридичну освіту; 3) мати стаж роботи в галузі права більше, ніж десять років; 4) мати досвід роботи керівником більше, ніж п'ять років; 4) вільно володіти українською мовою.

Враховуючи зазначене, треба зауважити, що такі вимоги сприятимуть не тільки загальній якості організації роботи усієї системи Дер-

жавного бюро розслідувань України, а й виконанню потреб та сподівань суспільства щодо протидії злочинності в Україні.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Курганський Олександр Валерійович*.

Малахатко Д. К.

студентка 1-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

4 роки тому Президент України Петро Порошенко підписав Закон «Про Державне бюро розслідувань» (прийнятий Верховною Радою наприкінці 2015 року), що набрав чинності з 1 березня 2016 р. «Прийняття цього закону — важливий крок на шляху розбудови Української держави, — стверджував Президент. — Особливо важливим було домогтись забезпечення незалежності розслідування та нагляду за слідством, на що повноважень прокуратура відтепер уже не матиме — їх буде обмежено лише справою представництва інтересів держави у суді» (Президент підписав Закон, який позбавляє наглядовий орган частини повноважень. URL: https://yuricom.com/legal_practice/services/inshi_pytannia/prezydent_pidpysav_zakon_yakyi_pozbavliaie_nagliadovi_organ_chastyny_povnovazhen-publication/).

Метою Закону є реалізація положень Кримінального процесуального кодексу, згідно з яким окремі його норми вводяться в дію з дня створення Державного бюро розслідувань (ДБР). Цим документом визначено правові основи організації та діяльності ДБР, яке є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою виявлення, розкриття та запобігання злочинам, віднесенням до його компетенції. Законом буде заборонено неправомірне втручання державних органів, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, політичних партій, громадських об'єднань, інших фізичних або юридичних осіб у діяльність ДБР (Кривецький О. Чи стане механізм Державного бюро розслідувань дієвим? URL: http://www.nbuvip.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1986:derzhavne-byuro-rozsliduvannya&catid=8&Itemid=350).